

ZACCHAEUS Christianus (saec. V)

CONSULTATIONES ZACCHAEI CHRISTIANI ET APOLLONII PHILOSOPHI¹PL
20, 1078

Lib. I, cap. X. *Apoll.* – Fiat si libet certandi ex hac quoque parte **1417**
compendium. Nonne hoc saltem indignum fuit intra uterum femi-
neum coalescere? Aut credibile est eum nasciturum sine semine fuisse
conceptum?

Zacch. – Dixi dudum, intellectus fidem sequitur, nec nisi per fidem
quae se altiora sunt et Deo proxima, humana mens percipit. Si enim
ex non subsistenti materia, vel ex quacumque, ut paulo ante dixisti,
Deus cum vellet et facere hominem potuit: nempe facilius de sub-
sistenti et sua, ut nihil non verum, et mirum magis esset, et permix-
tionem seminis non haberet. Vel quod animal aut elementum Deo
charius quam homo est? Quae tantae formationi materia, quam sanc-
tae Virginis aptior, intra quam Spiritus Dei electo purissimorum
viscerum flore corpus effecit: in quo Filius Dei inter homines conver-
satus habitavit? Quod ne incredibile videatur per Spiritum Dei fieri
potuisse, intuere quid mundi spiritus possit, qui utique non Deus, sed
unus ex operibus Dei est; quam facile dissolutam naturaliter humum
rigore constringat, aquas vertat in glaciem, ex iisdem et nivem gi-
gnens, quae pondus levitate, colorem candore commutat; idem cry-
stalla flatibus duret, naturae suae non receptura mollitiem: et post

*1079

* haec Deo impossibile fuisse crede, quod esse possibile intelligis
creaturae.

PG
20, 1079

Cap. XI. *Apoll.* – Etiamne Virginem peperisse testamini? Creatio **1418**
enim, sicut asseris, non de incorruptibili Deo, sed ex materia corrupti-
bili effecta, quo pacto modum propriae fragilitatis excessit?

Zacch. – O mundi sapientia divinum in tua persuasionem nihil sen-
tiens! Dei opere fieri intra hominem omnium audis salutem; et cum
sine turbatione corporis conceptum intelligas, absque eius dissolu-
tione prodisse non credis! Ubi est ergo beneficium aut potentia Dei,
si humanae fragilitati sacra coniunctio nomen tantum communicat,
non honorem? Tu Christum ex hoc vel maxime Deum esse non cre-
dis, quia contra consuetudinem humanae nativitatis natus praedi-
catur ex Virgine. At ego hinc eum magis transisse in Dei gloriam
credo, quod conditioni nostrae etiam secundum hominem in aliquo
dissimilis, et nascendi ordinem decenter implevit, et materni corporis

¹ Opus hoc, forsitan in Africa scriptum, est cuiusdam Anonymi saec. IV
vel V (cf. ALTANER, 373; PLS I, 1095; Lau 124).

integritatem nascentis [*an* nascendi] necessitate non violavit. Dubium ergo non est, cum sit creatio de Spiritu incorruptibilis Dei, incorruptibilem etiam editionem fuisse; et quod erat fragile hominis, divinitatis potius virtute servatum, quam id quod erat Dei, fragilitate hominis imminutum.

- 1419 Lib. II, cap. XII. [...] *Zacch.* – His praeterea illud adiiciunt, [Machabaei] non veram in Christo carnem fuisse, sed ex nescio qua re vel fluente frivolum speciem pro homine demonstratam. Quid ergo universa praedicatio prophetarum de corporali eius nativitate praemonuit? Quid diversis vicibus Angeli sunt locuti? Ioannes deinde fortasse non missus est, aut illa ad eundem Dei Patris falsa sententia est: *Ecce mitto Angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam.*¹ Quid denique intra beatissimam Virginem infusio sancti Spiritus fecit? Cur non in abolitionem secundum praedictos tumentis uteri tempus exceptum est? Ubi integra felicitis puerperii signa, et partus matrum omnium conditione sublimior?

PL
20, 1129

ANTIPATER Bostrenus (saec. V)

HOMILIAE²

- 1420 Homilia in S. Io. Baptistam, IX. "Ἐκ τῶ γὰρ μηνὶ τῆς συλλήψεως τῆ Ναζαρέτ ἐπεδήμησε Γαβριὴλ Παρθένῳ κομίζων Πατρὸς εὐαγγέλια· ἦν ἐπὶ οἴκου θεασάμενος, ἡσπάζετο πρότερος· «Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ». Χαῖρε, λέγων, ἡ πρώτη καὶ μόνη τίκτουσα βρέφος κατάρτας ἐλεύθερον. Χαῖρε, ἡ κόσμῳ γεννώσα ζωῆς ἀφορμὴν. Χαῖρε, ἡ ἀφθορος, ἀλλ' οὐκ ἄτεκνος. Χαῖρε, ἡ ἄγαμος, ἀλλ' οὐκ ἄγονος. Χαῖρε, ἡ ἄσπορος, ἀλλ' οὐκ ἄκαρπος.

PG
85, 1772

- 1420 Homilia in S. Io. Baptistam, IX. Sexto enim a conceptione Ioannis mense, Gabriel in urbem Nazareth venit, ut faustas a Patre annuntiationes ad Virginem deferret. Quam cum domi visisset, prior salutavit (dicens): *Ave, gratia plena, Dominus tecum.*³ Ave, inquit, quae prima et sola parit infantem a maledictione liberum. Ave, quae mundo gignit originem vitae. Ave, quae incorrupta, sed non expers es prolis. Ave, quae innupta manes, sed non infecunda. Ave, quae

PG
85, 1771

¹ Malach. III, 1.

² Istaе duae Homiliae sunt *Antipatris Bostreni*, secundum Cay (I, 889), Bar (III, 5), JUGIE (*Echos d'Orient*, 22 [1923], pp. 129-152) et alios; discrepat CARO (RPhTh, 547).

³ Lc. I, 28.

• PL 20, 1114, 1144.